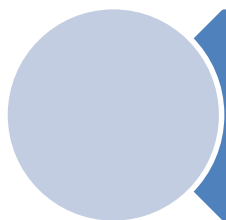

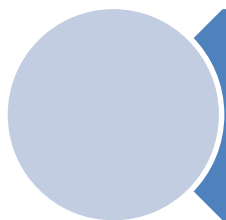
Hvordan blir kommunesektoren påvirket av EU? Hvilke muligheter finnes?

Frode M. Lindtvedt, avdelingsdirektør Lokaldemokrati, europapolitikk og internasjonalt arbeid

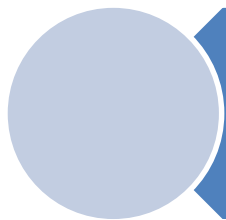
Disposisjon

Hvordan kommer EU og norsk
kommunesektor i berøring?

Er EU på dagsorden i kommunestyre og
fylkesting?

Deltakelse i programmer

Hvordan kommer EU og norsk kommunesektor i berøring?

EØS

Schengen
(grensekontroll)

Dublin
(asyl og
innvandring)

Europol
(politisamarbeid)

Interreg
(regionalpolitikk)

Rettslig

- Iverksetting av regelverk vedtatt av EU og gjennomført i norsk rett gjennom EØS-avtalen

Politisk

- Politisk, interessebasert (myk) samordning av politiske mål og strategier

Programdeltakelse

- Deltakelse i programaktiviteter og finansieringsmuligheter som Interreg, Erasmus +, Horisont 2020, EØS-midlene osv

Rettslig berøring

Anskaffelsesregelverket	• Lov offentlige anskaffelser • Anskaffelsesforskriften
Offentlig støtte	• Forbud mot statsstøtte • Markedsinvestorprinsippet
Planlegging	• Krav til miljøløsninger, f eks krav til beste tilgjengelige teknologi, støybegrensninger, luftkvalitet • Konsekvensutredningsdirektivene
Bygg	• Byggvareforordningen med krav til brannsikkerhet, stabilitet, bærekraftighet • Bygningsdirektivets bestemmelser om energikrav og energimerkeordning for bygning
Miljø, klima og energi	• Rammedirektivet for vann, direktivet om luftkvalitet og renere luft • Miljøansvarsdirektivet
Vann, avløp og renovasjon	• Avløpsdirektivet gjennomført i forurensningsforskriften
Samferdsel og transport	• Tunnelsikkerhetsforskriften, veisikkerhetsforskriften • Tilgjengelighetskrav for bybusser i kjøretøyforskriften
Arbeidsgiver	• HMS, likebehandling av menn og kvinner, regelverket om informasjon og drøfting • Arbeidsmiljøloven om arbeidstakernes rettigheter ved virksomhetsoverdragelse
Annet	• Brann- og beredskapsarbeid, landbruksforvaltning • IKT og personvern

Politisk berøring

Arbeidsgiverrollen	• KS medlem i den europeiske arbeidsgiverorganisasjonen for offentlig tilknyttede virksomheter CEEP
Europa 2020	• Følger det generelle arbeidet, benytter felles benchmarks, slutter seg til satsinger og arbeid på områder som anses som relevant. Eksempel: Nasjonal digital agenda
Folkehelse	• Samarbeider med WHO, EU-landene og EU om implementeringen av charteret «Health in All Policies»
Kommunal og regional planlegging og utvikling	• Programmene under Interreg • EU Urban Agenda
Miljø, klima og energi	• Samarbeider med EU om en avtale for reduksjon av utslipp i ikke-kvotepliktig sektor
Sosialpolitikk/sosial inkludering	• Følger EUs arbeid for sysselsetting og fattigdomsbekjempelse, bruk av felles indikatorer og statistikk • EaSI-programmet for å bekjempe utenforskap
Skole og utdanning	• Benytter EUs benchmarks f eks andel elever med manglende ferdigheter, frafall i skolen • Utdanningsprogrammet Erasmus +

Høringsuttalelse fra KS - NOU 2014: 4 Enklere regler, bedre anskaffelser

- KS mener at unntaket fra regelverket for kontrakter for helse- og sosialtjenester som tildeles ideelle organisasjoner bør videreføres under EØS-terskelverdien på 750 000 euro (ca. 6 millioner kroner)

 Regjeringen.no

[Tema ▾](#) [Dokument ▾](#) [Aktuelt ▾](#) [Departement ▾](#) [Regjering ▾](#)

Du er her: [Forsiden](#) • [Dokument](#) • [Høringer](#) •

[Høring - forslag til ny forskriftsbestemmelse om adgangen til å reservere anskaffelser av helse- og sosialtjenester for ideelle organisasjoner](#)

[Del/tips](#) [Skriv ut](#)

Høring - forslag til ny forskriftsbestemmelse om adgangen til å reservere anskaffelser av helse- og sosialtjenester for ideelle organisasjoner

Høring | Dato: 28.08.2018

Nærings- og fiskeridepartementet

TEMA

Konkurransopolitikk

RELATERT

➤ [Høring: Helse- og sosialtjenester og ideelle organisasjoner](#)

Høringsuttalelse - rapport fra arbeidsgruppe om like konkurransevilkår for offentlige og private aktører

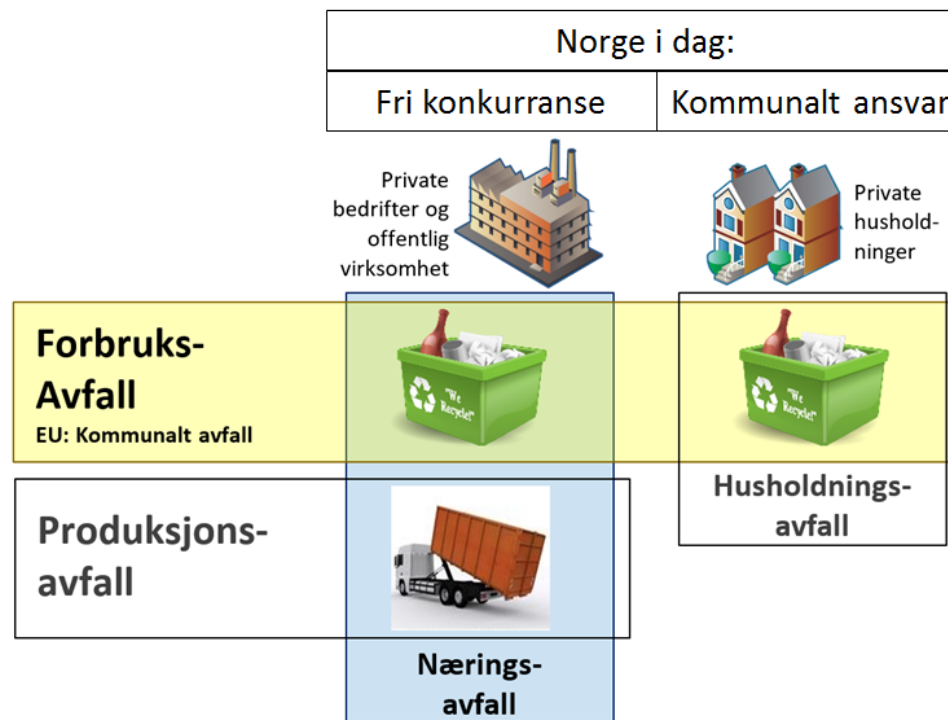
Offentlig støtte

KS mener at arbeidsgruppen i liten grad har redegjort for omfanget av problemet med offentlig støtte i kommunesektoren, og dermed behovene for tiltak. De foreslåtte tiltakene er til dels uklare og de samfunnsøkonomiske konsekvensene er i liten grad analysert.

KS har bestilt et FOU-opppdrag for å få gjort en samfunnsøkonomisk vurdering av de tiltak arbeidsgruppen foreslår. Resultatet av dette arbeidet vil imidlertid foreligge først over sommeren. KS antar at en slik utredning vil være et verdifullt bidrag til departementets videre arbeid med saken når den foreligger.

KS legger til grunn at EØS-avtalen skal overholdes og slutter seg til arbeidsgruppens forslag om å innføre plikt til å føre separat regnskap og skatteplikt for økonomisk aktivitet, *forutsatt* at den økonomiske aktivitet er av en viss størrelse og at de øvrige begrensninger som er angitt under pkt. 3 og 4 nedenfor ivaretas. Det bør ikke iverksettes tiltak som går utover det som er strengt nødvendig for å oppfylle EØS-avtalens forpliktelser. Det bærende hensyn må være at en eventuell skatteplikt utformes slik at det ikke etableres skatteplikt for virksomhet hvor dagens skattefritak ikke er ulovlig offentlig støtte, slik at man ikke går lenger enn det som er påkrevd etter EØS-avtalen art. 61(1). KS går også i mot en eventuell utskillingsplikt, og forslaget om å innføre et generelt prinsipp om markedsmessig vilkår, samt forslaget om et nasjonalt tilsynsorgan med myndighet til å pålegge omorganisering, utskilling eller andre tiltak.

Høring om avfallsmeldingen

Få utredet utvidet kommunalt ansvar for forbruksavfall

Støtte fortsatt innsamling i egenregi, gjennom enerett eller i konkurranse i markedet

Lavutslippssamfunnet – ikke-kvotepliktig sektor

Av Wikimalte - Eget verk, CC BY-SA 4.0, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=61626896>

NIBR-rapport 2018:13

Marthe Indset
Arild Schou
Sigrid Stokstad

EU på dagsorden i norske kommuner og fylkeskommuner

NIBR
By- og regionforskningsinstituttet
HØGSKOLEN I OSLO
OG AKERSHUS

Agendametoden

- Gjennomgang av agendapunktene fra et representativt utvalg **kommunestyre- og fylkestingmøter**, og vurdere om hvert agendapunkt er politisk og/eller rettslig berørt av EU/EØS
- **Rettslig berøring** = tilfeller der EUs forordninger og direktiver regulerer og setter rammer for kommunenes og fylkeskommunenes oppgaveløsning.
- **Politisk berøring** = en ambisjon, intensjon eller ikke-rettslig forpliktelse forankret på politisk nivå, om å samarbeide eller jobbe for en målsetting eller aktivitet.

1175 saker fra 10 fylkestingsmøter og 86 kommunestyremøter

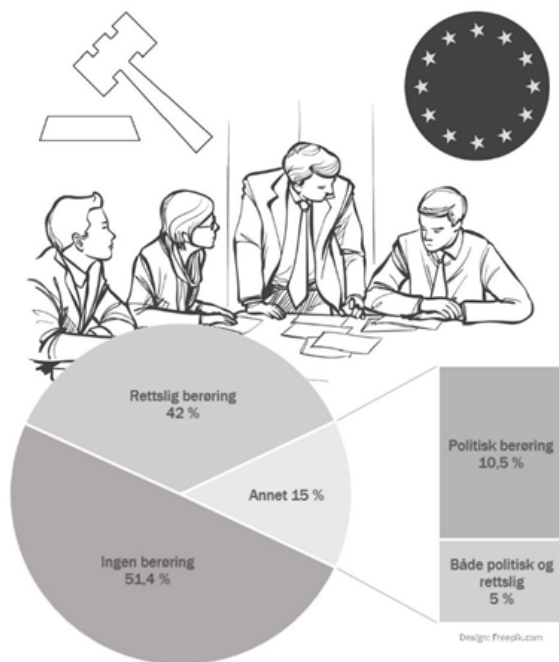
Landsdel	Fylker	Antall utvalgte kommuner	Av disse under 10.000 innbyggere		Av disse over 10,000 innbyggere	
			Over gjennomsnitt m. frie midler	Under gjennomsnitt m. frie midler	Over gjennomsnitt m. frie midler	Under gjennomsnitt m. frie midler
Nord-Norge	Finnmark Nordland og Troms	8	2	2	2	2
Trøndelag	Trøndelag	8	2	2	2	2
Vestlandet	Hordaland, Møre og R., Rogaland og Sogn og Fjordane	8	2	2	2	2
Østlandet	Akershus, Buskerud, Hedmark, Oppland, Oslo, Telemark Vestfold og Østfold	8	2	2	2	2
Sørlandet	Aust-Agder og Vest-Agder.	8	2	2	2	2
:		3 ¹			3	
Hele landet		43	10	10	13	10

Troms, Sør-Trøndelag, Rogaland, Østfold, Vest-Agder

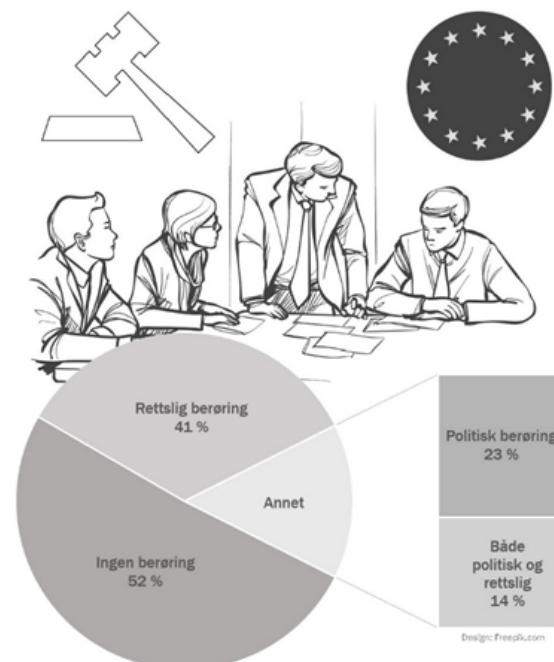
Arendal	Hobøl	Melhus	Storfjord
Askvoll	Kristiansand	Midtre Gauldal	Strand
Bamble	Krødsherad	Namsos	Sykkylven
Bergen	Kvinesdal	Nøtterøy	Søgne
Berlevåg	Lenvik	Os (Hord.)	Trondheim
Bygland	Leksvik	Oslo	Tydal
Bærum	Levanger	Ringsaker	Tysvær
Evje og Hornnes	Lillesand	Samnanger	Våler (Østf.)
Florø	Lurøy	Sirdal	Øksnes
Grong	Lødingen	Skjervøy	Ørsta
Hammerfest	Malvik	Østre Toten	

En betydelig berøringsflate

Kommunestyresaker

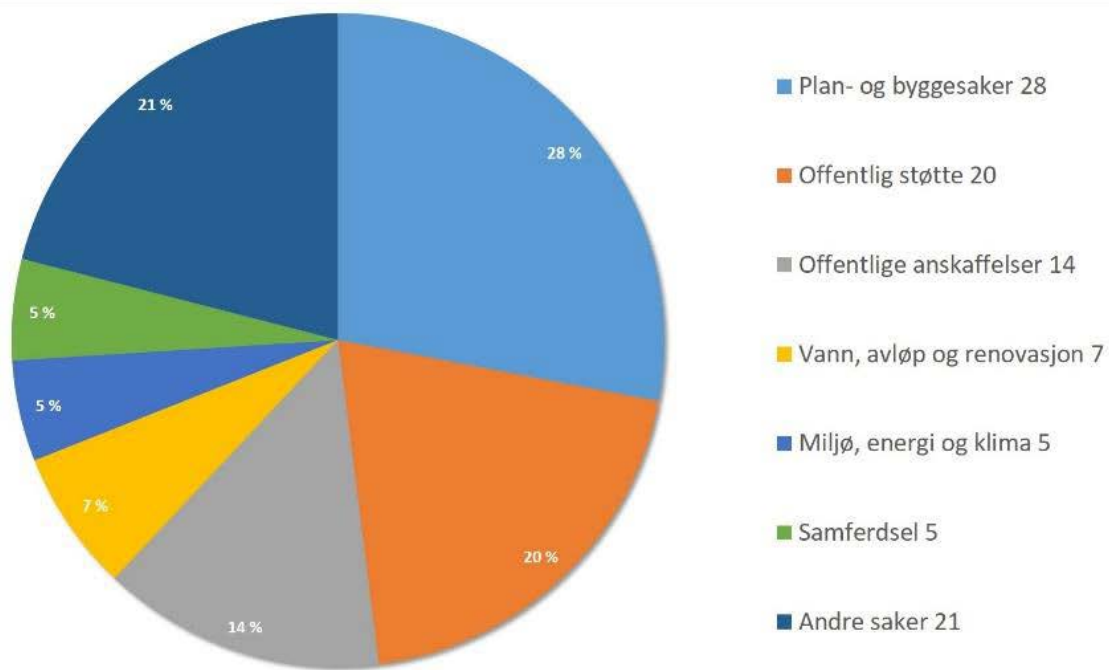

Fylkestingsaker

Kommunestyresaker

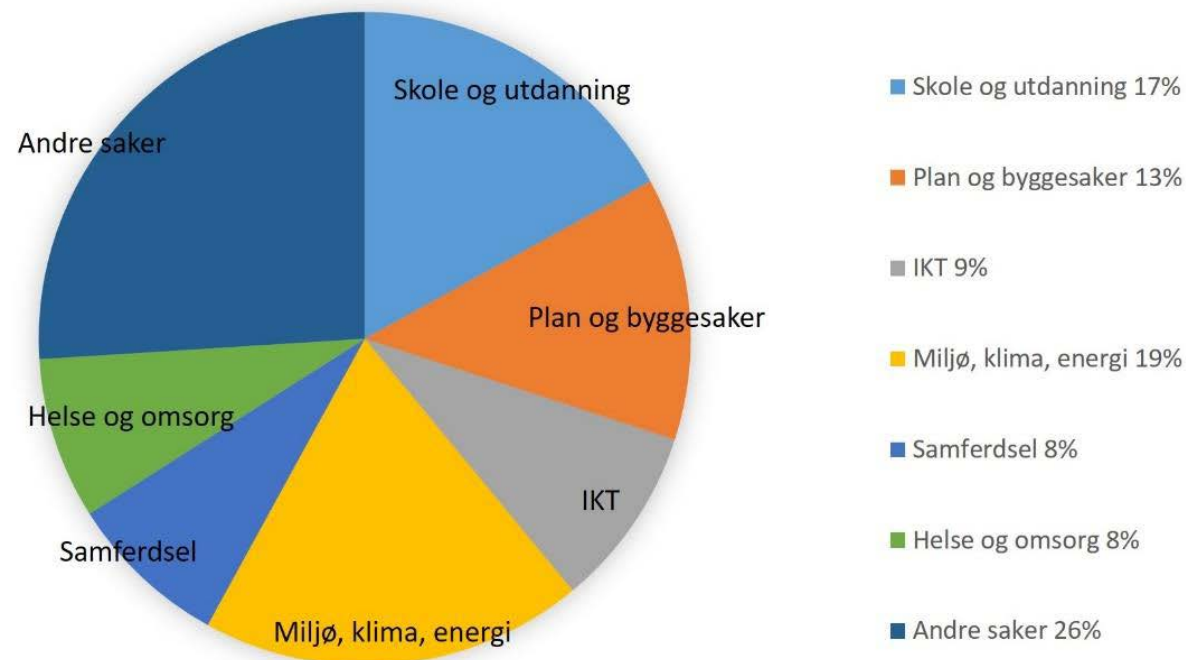
Rettslig

Plan og bygg:

- Hyppig på sakskartet
- To konsekvensutredningsdirektiver

Politisk

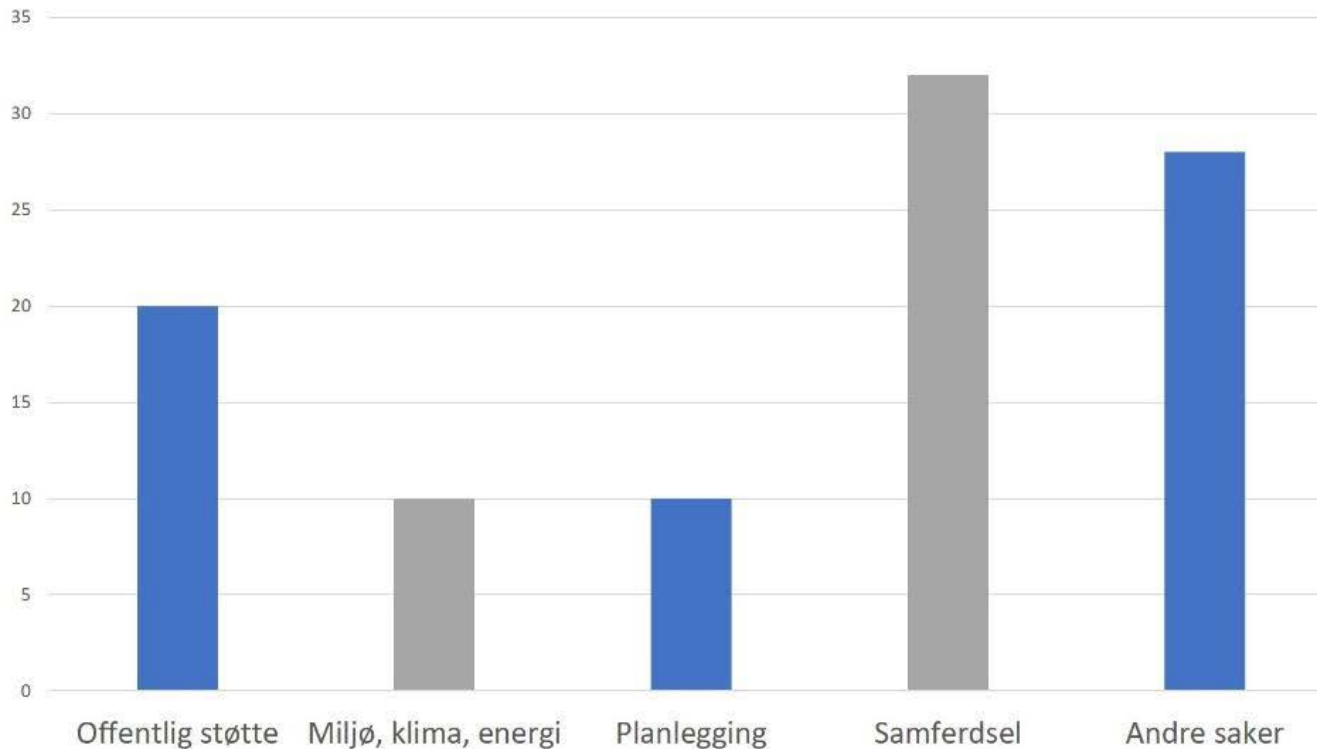
Miljø og klima:

- I plan- og byggesaker
- Byvekstavtalene

Fylkestingsaker

Rettslig

Politisk

- Samferdselssaker
- Regional planlegging
- Klima og miljø
- Kultur
- Folkehelse

Samferdsel:

- Regelverket for offentlig støtte
- Veginfrastrukturdirektivet, tunelldirektivet, bompengedirektivet

Flere hovedfunn fra NIBR

- o EU-regelverket berører ikke bare *innholdet* i politikken (krav, standarder, politiske mål). I stor grad setter regelverket som berører kommunesektoren rammer for *hvordan* arbeidet skal organiseres: saksbehandling, medvirkning, organisering av arbeidsprosess, bruken av ekspertvurdering m.m.
- o Fylkeskommunene har flere politiske berøringspunkter enn kommunene. De politiske berøringspunktene viser at kommunesektoren setter arbeidet med egne saker inn i en europeisk sammenheng, og begrunner behov, valg og mål med politikk og prioriteringer i EU.
- o Det er noe overraskende at kommunesektorens arbeid med, og deltakelse i EU-prosjekter i svært liten grad gjenspeiles i agendapunktene. Spesielt hadde vi forventet at fylkeskommunens Interreg-arbeid gjaldt flere agendapunkter.
- o Dette indikerer at den politiske berøringen er mer omfattende, og at ikke alt arbeid blir fanget opp gjennom agendametoden.
- o Den politiske berøringen varierer med kommunestørrelse og andel frie midler. De største kommunene og de med høyest andel frie midler har flere politisk berørte agendapunkter.

Hvilke muligheter er det i EU-programmene?

EU-programmet LIFE

Norske kommuner og fylkeskommuner berøres i stor grad både rettslig og politisk av EUs miljø- og klimapolitikk. Det gjelder saker innen kommunal og regional planlegging, samferdsel, vannforsyning og avfallshåndtering, samt by- og regional utvikling

Over tid har LIFE, EUs miljø- og klimaprogram, blitt mer relevant for norsk kommunesektor, gjennom forsterket innsats mot klimaendringer og økt fokus på integrert miljøstyring og -forvaltning,

Prosjektdeltakelsen i LIFE viser ulike resultater, som miljøtiltak og investering i anlegg/utstyr, økt lederforankring (politisk og administrativt), bedre koordinering, etablering av interkommunale samarbeid

EU-programmet Europe for Citizens

Programmet Europe for Citizens er foreslått videreført i et større program for Rights and Values. Det nye programmet skal fortsette å støtte aktiviteter for å fremme europeisk identitetsbygging, den europeiske kulturarven, og demokratisk oppslutning og medvirkning i EUs politiske prosesser.

Det kan stilles spørsmål ved EØS-relevansen ved denne politiske delen ved programmet

Det nye Rights and Values-programmet vil antakelig også støtte aktiviteter om sosial inkludering og anti-diskriminering på grunnlag av kjønn, seksuell orientering, etnisk opprinnelse og alder. Også bekjempelse av vold vil stå sentralt

Dette er aktiviteter som har en tverrsektoriell relevans for norsk kommunesektor: i arbeidet med ungdom, sosialpolitikken, kultur, helse og omsorg.

Kommunesektoren og EØS-midlene

- EØS-midler finansierer prosjekter i flere områder som er relevante for norsk kommunesektor, som for eksempel **miljø og klima, arbeidsliv, innovasjon, helse, kultur mm.**
- Deltakelse i prosjekter gir mulighet til å
 - utveksle erfaringer med utenlandske kolleger
 - bygge kompetanse på områder som er viktige for lokal og regional utvikling
 - gi nye perspektiver

Hva gjør KS?

KS jobber med **utvikling og koordinering av programmer** finansiert av EØS-midler, og **bistår sine medlemmer i prosjekter** som de er engasjert i.

Programmer der KS er Donor Program Partner i 2014-2021:

- o *Local Development and Poverty Reduction* i Bulgaria
- o *Local Development, Poverty Reduction and Enhanced Roma Inclusion* i Romania
- o *Local Development* i Polen og i Latvia

- o *Social Dialogue & Decent Work* – fond tilgjengelig i alle mottakerland

Nye utlysninger kommer i høst, ta gjerne kontakt med elita.cakule@ks.no for mer informasjon.

Programmene - toveis berøring

Økende ambisjon om å påvirke
«implementation on the ground»

Økende grad blitt virkemiddel i å
realisere behov og målsettinger